

СПЕЦИЈАЛИСТИЧКИ РАД

**ТЕМА: Утицај фолклорних игара на развој координације
код дече предшколског узраста**

ОБЛАСТ: Методика физичког и здравственог васпитања

ПРЕДМЕТ: Антропомоторички развој предшколског детета

НАСТАВНИК-МЕНТОР:
др Зоран Мијић, проф.

СТУДЕНТ:
Бајић Биљана

НАСТАВНИК- КОМЕНТОР:
мр Ангела Месарош Живков

број индекса

7171

Кикинда, 2016.године

ОВЕРА ОДСЕКА ЗА СТУДЕНТСКА ПИТАЊА

Име и презиме кандидата: Бајић Биљана

Број досијеа: 7171

Датум предаје рада: 22.06.2016.

Датум одбране рада: 05.07.2016.

Наставник ментор: др Зоран Мијић, проф.

Комисија за одбрану рада: 1. мр Ангела Месарош Живков - коментор

2. др Јелена Мићковић Караџић



Одсек за студентска питања

Ангела Месарош Живков

ОВЕРА КОМИСИЈЕ ЗА ОДБРАНУ СПЕЦИЈАЛИСТИЧКОГ РАДА

Оцена рада: допунски

Оцена одбране: допунски

Општа оцена: допунски

КОМИСИЈА:

Наставник-ментор: [Signature]

Председник комисије: А. Живков

Члан комисије: М. Караџић



Утицај фолклорних игара на развој координације код деце предшколског узраста

Апстракт

Координација је сложена моторичка способност човека која подразумева његову способност да покрете тела и делова тела врши усклађено, и захтева истовремено усклађен рад централног нервног система и мишићног система у релативно новим околностима (док још није дошло до аутоматизације покрета). Већина аутора се слаже да је развој координације нарочито убрзан управо у старијем предшколском узрасту, и да на њен развој позитивно утичу различите телесне вежбе и активности. Будући да је због своје комплексности координација најмање истражена моторичка способност, одабрано је истраживање које за циљ има да утврди постоји ли повезаност између ове моторичке вештине и одређених видова физичког вежбања код деце предшколског узраста, у овом раду је фокус усмерен на вежбање народних игара.

За истраживање су одабране група деце која се бави народним играма током једне школске године (од октобра 2015. до тестирања у мају 2016. године), као експериментална група, и група деце која се не бави народним играма као контролна група. Свака група се састојала од 25 испитаника, који су подвргнути тестовима координације. За процену способности координације деце одабрани су тестови: полигон натрашке, слалом са три лопте и координација ногу са палицом. Резултати добијени на тестовима су обрађени статистичким програмом СПСС. За сваку измерену варијаблу израчуната је аритметичка средина, стандардна девијација, и стандардна грешка аритметичке средине оствареног резултата. Тестирање значајности разлика између аритметичких средина урађено је помоћу т-теста (т). Као показатељ значајности добијеног резултата одабран је ниво значајности од 0,05. На основу т-теста закључено је да се основна нулта хипотеза може делимично прихватити, тј. да деца која се баве играњем народних игара углавном не поседују бољу координацију од деце која се не обучавају народним играма (значајно бољи резултати само на једном од тестова за процену координације). Унутар исте групе деце, без обзира да ли је реч од деци која вежбају народне игре или оној која се не баве народним играма, претежно не постоје разлике у координацији у односу на пол. Значајне разлике су установљене само између дечака и девојчица експерименталне групе у два теста координације, а узорак није довољно велик да би се из њега могло извести уопштавање. Нису установљене статистички значајне разлике између дечака који се баве народним играма и дечака који их не вежбају. Између девојчица које вежбају народне игре и оних које их не вежбају установљене су значајне разлике само на тесту координације ногу са палицом. Остали тестови нису показали значајне разлике међу девојчицама две испитиване групе.

Кључне речи: предшколски узраст, народне игре, моторички тестови, koordinacija.

The influence of folk games on the development of coordination in preschool children

Abstract

Coordination is a complex motor ability of man, which includes his ability to body movements and body parts is done in line, and at the same time requires the coordinated operation of the central nervous system and muscular system in a relatively new circumstances (before it occurred automation movement). Most authors agree that the development of coordination especially accelerated precisely in older preschoolers, and its development positively affect various physical exercises and activities. Since it is because of its complexity the least explored motor coordination ability, selected research that aims to determine whether there is a correlation between the motor skills and certain forms of physical exercise in preschool children, in this paper the focus is aimed at practicing folk dances.

To study selected a group of children dealing with folk dances during a school year (from October 2015 to test in May 2016) as well as the experimental group, and a group of children who are not engaged in folk dances as a control group. Each group consisted of 25 patients, who underwent tests of coordination. To assess the ability of coordination of children were selected tests: polygon backwards, slalom with three balls and coordination of the legs with a baton. The results obtained in the tests were analyzed by statistical program SPSS. For each measured variable is calculated by the arithmetic mean, standard deviation and standard error of the arithmetic mean of the results achieved. Testing the significance of differences between means was done by t-test (t). As an indicator of the significance of the obtained results was chosen significance level of 0.05. Based on t-test was concluded that the basic null hypothesis can be partially accepted, ie. that children who are engaged in playing folk games generally do not have better coordination than children who are not trained folk dances (significantly better results in only one of the tests for the evaluation of coordination). Within the same group of children, regardless of whether it comes from children who practice folk dances, or one that does not deal with popular games, mostly there are no differences in co-ordination with respect to gender. Significant differences were established only between boys and girls in the experimental group two tests of coordination, and the sample is not large enough to be able to make it from the generalization. No statistically significant differences between boys dealing with folk dances and boys who do not vežbaju. Između girls who practice folk dances and those who do not exercise significant differences were found only on the test coordination of the leg with the bat. Other tests showed no significant differences between the two study groups of girls.

Keywords: preschool, folk games, motor tests, coordination

САДРЖАЈ

Апстракт

1. Увод.....	6
2. Развој координације као моторне способности	8
2.1. Примена народних игара у физичком васпитању предшколске деце.....	11
3. Психомоторне карактеристике деце предшколског узраста са аспекта примене народних игара.....	11
3.1. Методе физичког васпитања деце предшколског узраста кроз народне игре.....	14
3.2. Принципи обучавања.....	16
4. Истраживање утицаја народних игара на развој координације деце предшколског узраста.....	19
5.Методологије истраживања.....	20
5.1.Проблем, предмет, циљ и задаци истраживања.....	20
5.2Хипотезе истраживања.....	21
5.3Метод истраживања.....	21
5.4Опис истраживања.....	21
5.5Узорак испитаника.....	22
5.6Узорак варијабли.....	22
5.7Опис тестова за процену координације.....	23
5.8.Опис програмираног бежбања.....	26
5.9Метод обраде података.....	27
6.Обрада и анализа података истраживања.....	28
6.1Разлике у координацији обрада и анализа података истраживања (контролне групе) и (експерименталне групе).....	28
6.2Разлике између девојчица и дечака унутар група.....	30
6.3Разлике између дечака контролне и експерименталне групе.....	34
6.4Разлике између девојчица контролне и експерименталне групе.....	35
7.Дискусија.....	36
8.Закључак	38
9.Литература.....	40
10.Прилог.....	41
10.1Мерна листа.....	41
10.2Примери садржаја програмираног физичког вежбања(2 писане припреме).....	43

1. Увод

Под развојем дечје моторике подразумева се постепени развој дететове способности складног коришћења сопственог тела, који се огледа како у усавршавању држања тела (постуралне контроле), тако и у усавршавању кретања (локомоције) и баратања предметима (манипулације).

Једна од најсложенијих моторичких способности која захтева вишегодишњи развој јесте способност координације. Развијена координација подразумева добру контролу читавог тела, како у мировању тако и у кретању.

На неуролошком нивоу, координација ангажује истовремено или сукцесивно више делова мозга и стога представља и интелектуални колико и моторички напор. Због тога многи аутори координацију називају и моторичком интелигенцијом.

Добра координација је предуслов за дететово даље сензомоторно учење. Свакодневне активности и спонтане физичке игре детета су позитивне за развој координације, али увек постоји простор за додатне физичке активности које ће детету бити како забавне тако и едукативне.

Обучавање детета народним играма је једна од активности које су идеалне за ову сврху. Кретање у простору, ритам, музика, певање, учење нових речи и покрета, упознавање обичаја и традиције имају васпитни карактер у пуном смислу те речи. Праћење ритма, упознавање са звуком народних инструмената и певање развијају слух детета, живописне народне ношње оплемењују дететов смисао за лепо и у комбинацији са народним обичајима поучавају дете култури сопственог народа и задовољавају његову потребу за маскирањем, играњем улога и опонашањем одраслих. Учествовање у групној активности и наступање на сцени доприноси развоју дететове самосталности и свести о себи, а учење корака народних игара представља вредну физичку активност која због своје сложености ангажује целокупне дететове моторичке, али и когнитивне способности. Будући да обучавање народним играма захтева тако свеобухватно ангажовање, оправдано је претпоставити да ће након одређеног времена имати и позитивно дејство на дететове моторичке способности, а посебно на координацију као сложену способност моторичке интелигенције.

Деца играју увек када осете потребу да се крећу, на сваком месту, у свако доба године. Са развојем психофизичке способности детета и његова игра се мења, она постаје сложенија, технички савршенија и богатија формом.

Најједноставније игре, које се изводе колективно и кроз које пролази свако дете у свом развоју су: "Медвед бере јагоде", "Снела кока јаје", "Берем, берем грожђе" и сл.

Са децом предшколског узраста могу се изводити фолклорне игре као што су: "Ја посејох лан", "Ајд' на лево", "Ја посејох лубенице", "У Милице" итд.

За проучавање одабране теме сам се определила првенствено зато што сам била члан једног културно уметничког друштва у којем сам играла од своје осме године. Желела сам да уведем народне игре у програм свога рада, али не само у функцији очувања своје традиције него и као део физичких активности које доприносе побољшању неких моторичких способности. Овим истраживањем сам хтела да проверим да ли постоји побољшање координације код деце предшколског узраста која играју народне игре како бих и родитељима могла да дам детаљније образложење о важности играња народних игара.

Полазећи од наведених теза да су народне игре за децу веома стимулативан вид психофизичког вежбања, у оквиру овог истраживања биће испитане разлике у координацији између деце предшколског узраста у зависности од тога баве ли се деца вежбањем народних игара или не. Координација деце ће се процењивати помоћу три различита теста, а добијени резултати ће се статистички обрадити да би се проверила постављена хипотеза о разликама у координацији између групе деце која се не обучавају народним играма и оне у којој сва деца вежбају народне игре.

2. Развој координације као моторичке способности

✓ Моторичка способност се може дефинисати као део опште способности, тј. скуп наслеђених и стечених услова који омогућавају успешно вршење моторних делатности (Крагујевић, 1983, стр. 73.). Практично, свака телесна вежба изискује испољавање читавог комплекса моторичких способности у најразличитијим комбинацијама и на најразличитијим нивоима испољавања. Развој моторичких способности одвија се по биолошким законитостима, а карактеришу га неравномерност и критички периоди. Одвија се првенствено у процесу усвајања различитих моторних умења и навика, као и путем утицаја неких вежби.

Према теоријском моделу моторног развоја Gallahue-а и Ozmund-а (према Нићину, 2000.), фазе моторичког развоја од рођења до поласка у школу су:

- фаза рефлексних покрета (до навршене прве године)
- фаза рудиментарних кретања (0-2 године)
- фаза фундаменталних кретања која се дели на:
 - иницијални ступањ (2-3 година)
 - елементарни ступањ (4-5 година)
 - зрели ступањ (6-7 година)

✓ Когнитивне способности које директно утичу на процес моторног учења су: доживљај телесне целовитости и латерализованост преко којих дете одређује свој положај у односу на простор у коме се налази, иницирање и одржавање пажње важне за селекцију стимулуса, перцепција као улазни канал за вишу когнитивну обраду и процеси памћења и мишљења који су одговорни за правилно коришћење приспелих информација (Ђорђевић и Николић, 2003).

Координација је једна од најсложенијих моторичких способности која се може дефинисати на више начина:

Координација је способност да се покрети и кретања деловима тела врше усклађено (Сабо, 2011). То је способност усклађеног рада централног нервног система и мишићног система у релативно новим околностима (док још није дошло до аутоматизације покрета).

✓ По Драбик-у (према Крагујевић, 2005), то је способност да се испуне задаци кретања који захтевају сарадњу више делова тела без менталних тензија или грешака и са

минималним трудом. Исти аутор дели координацију на следеће компоненте: ритмичност, равнотежу, способност реакција, способност кинестетичке диференцијације, оријентацију у простору, адекватност кретања и синхронизацију покрета у времену. За решавање координацијских проблема потребна је потпуна синхронизација виших регулационих центара и периферних делова локомоторног апарата.

По пољском аутору Важни-ју (према Крагујевић, 1983), постоје три нивоа координације:

-први ниво обухвата оне покрете који се одликују просторном тачношћу и код којих брзина нема значаја.

-други ниво обухвата оне покрете који захтевају тачност и брзину извођења.

-трећи ниво обухвата оне покрете који захтевају тачност и брзину у условима који се стално мењају.

Координација се може поделити и на: координацију руку, координацију ногу, општу статичку координацију, општу динамичку координацију, способност моторичког учења (едукабилност), окретност, спретност.

У најширем смислу, говори се о општој и специфичној координацији. Општа координација је својствена сваком човеку и долази до изражаја у различитим телесним активностима.

Специфична координација се развија на основу опште координације, а односи се на поједине врсте моторичких активности.

Окретност је врста координације код које долази до изражаја усклађивање покрета појединих делова сопственог тела, кретањем у простору.

Спретност је способност усклађивања покрета сопственог тела у баратању, манипулисању предметима-реквизитима (лопта, чуњ, палица, трака и сл.).

Координација зависи од низа фактора: интелигенције, узраста, претходних моторичких искустава, емотивног стања, концентрације и мотивације.

Интелигенција утиче на брзину учења нових моторичких задатака, тј. већа интелигенција омогућава брже савладавање вежби код којих је нужна усклађеност покрета.

Са одрастањем и сазревањем нервног система координација се интензивно развија са 6-7 година, а од пубертета надаље на њу се вежбањем може веома мало утицати.

✓ Претходна моторичка искуства су значајан фактор координације, јер богатство покрета и кретања стечено едукацијом, омогућавају лакше и брже усклађивање покрета у новим вежбама.

✓ Емотивни стрес може негативно да утиче на извођење сложених покрета, јер може доћи до инхибиције покрета и кретања.

✓ Концентрација је веома важан фактор координације, јер добро усредсређена пажња на одређено кретање побољшава координацију. Мотивација у одређеним ситуацијама може да подстакне успешно извођење координационо сложеног кретања.

Координација је генетски лимитирана са значајним коефицијентом урођености. Она је у великој корелацији са интелигенцијом, и неки аутори је оправдано називају моторичком интелигенцијом. Развија упоредо са развојем моторичког поља коре великог мозга и функцијом малог мозга.

✓ За развој координације, предшколски узраст је посебно значајан од 5 до 7. године живота. Код предшколске деце првенствено треба да се ради на развоју опште координације, тј. координације која долази до изражаја у различитим моторичким активностима и са различитим деловима тела. Тек касније, на бази опште, развија се и тзв. специфична координација, која се односи на поједине врсте моторичких активности. ✓

Суштина у развоју координације је примена координацијски сложених вежби и њихово решавање, при чему се мора поштовати принцип поступности, тј. поступно усложњавање вежби. ✓ Погодна је примена вежби у непознатим или неподвижним околностима, као и брзо решавање моторичког задатка у разним ситуацијама. Значајну улогу има и извођење познате вежбе на неубичајени, нови начин. ✓

Вежбе координације значајно ангажују цео централни нервни систем и брзо доводе до замора, када вежбање треба прекинути и одморити се. Најбољи ефекат вежбања се постиже док је цео организам релативно одморан. ✓

Због своје комплексности, координација је једна од најмање истражених моторичких својстава човека, и као што смо навели, веома подложна утицају низа фактора. Будући да се због своје природе не може прецизно измерити, степен координације се процењује преко индиректних показатеља.

3. Примена народних игара у физичком васпитању предшколске деце

3.1 Психомоторне карактеристике деце предшколског узраста са аспекта примене народних игара

Усвајање моторних вештина и навика, па тако и учење детета да изводи ритмичне покрете уз музичку пратњу, ће бити знатно ефикасније уколико васпитач поседује информације о психомоторним карактеристикама деце коју обучава. Теорија и методика физичког васпитања је и базирана на анатомско-физиолошким карактеристикама детета.

Предшколски узраст обухвата период од 3. до 7. године. Обично се у пракси праве подкатеорије на млађи узраст од 3. до 4. године, средњи од 4. до 5. године и старији од 5. до 6. године, односно до поласка детета у школу. Разлике између поменутих узраста нису оштре. Опште запажање код деце предшколског узраста јесте убрзан раст, који није равномеран, тако да је раст доњих екстремитета знатно бржи од развоја трупа, док раст главе заостаје у односу на обе поменуте регије. Годишњи прираст телесне висине износи 6 до 8 cm, док у телесној тежини добијају око 2 kg годишње. За општу моторику, а посебно координацију у овом узрасном периоду могло би се рећи да је релативно слаба. Убрзан раст додатно доприноси слабијој координацији, јер брз раст екстремитета захтева стално прилагођавање централног нервног система на нове димензије дечјег тела. Промене у коштаном систему врло су уочљиве. Процес окоштавања је веома интензиван, мада су кости још увек мекане, док кичмени стуб већ од четврте године добија нормалне физиолошке кривине, иако још непотпуно дефинисане. Снага мишића сразмерно се увећава, и мења се тип дисања, које од тзв. трбушног постепено прелази на грудно, али је још увек због малог капацитета доста површно и убрзано. број удисаја креће се од 22 до 24 у минути. Рад срца је и даље убрзан и износи око 120 откуцаја у минути.

Пажња деце предшколског узраста је нестална и површна па управо због тога подржавање драматизације треба да буде основни метод током психомоторичких активности. Потреба за кретањем и телесним активностима је веома изражена.

Деца млађег узраста, од 3. до 4. године, су овладали основним облицима кретања и могу се укључити у скоро све организационе облике вежбања. Покрети су им углавном контролисани, мада се још увек чине и сувишни покрети, тј. додатни покрети непотребни у односу на захтев и оптимум моторичког задатка. Карактеристично је да деца током кретања шире руке и теже се заустављају, релативно су нестабилна у одржавању равнотеже, што је упозорење васпитачу да при избору вежби врши потребне корекције. Информације о одржавању равнотеже су веома важне у методици обучавања народних игара деце овог узраста јер, иако деца играју наизглед једноставне ритмичне покрете, за већину њих изузев напредних, је то изузетно тешка и сложена психомоторна активност (музика, ритам, глас васпитача). То значи да васпитач мора бити прецизан у избору средстава (игра) које примењује и не треба да губи време у исправљању грешака које се односе на моторичко поље (равнотежа, координација), јер дете у игри скоро увек показује максимум. Акцент је на мотивацији и осмеху који су показатељи да се дете са уживањем игра народних игара, да је срећно. Деца овог узраста се брзо замарају, пажња је лабилна, а расположење се брзо мења. Пажња и интересовање за рад је 20 минута.

Деца средњег узраста, од 4. до 5. године, имају усклађенији рад руку и ногу у односу на млађи узраст, па је кретање делимично усавршено. Координација је боља, мање је сувишних и неконтролисаних покрета. Равнотежа је боља утолико што дете може да дуже времена стоји на једној ноzi. Наравно да ове чињенице указују на другачији приступ васпитача у избору народних игара и моторичких задатака који су у њима карактеристични. Игре могу бити сложеније и временски трајати нешто дуже. Склоност према подражавању, имитацији, још увек је доста изражена, па је у методици треба често искористити. Дете је много самосталније у свим активностима, што је значајно у васпитно-педагошком смислу. Васпитач не сме себи дозволити да у овом узрасту помаже деци око облачења, обувања, спремања и распремања својих ствари (одеће, обуће, реквизита). Ово се не односи на децу која су ометена у развоју. Пажња и интересовање за рад је око 25 минута.

Деца старијег узраста, од 5. до 6. године, имају још бољу координацију. Сувишни покрети су у знатној мери елиминисани, запажа се стабилност и сигурност у моторици. У овом узрасту, а приликом обучавања тј. усвајања моторних умења и навика (нова народна игра), код деце се формира динамички стереотип. То значи да долази до аутоматизације кретања. Деца почињу више да користе једну руку, присутни су разни облици трчања, при

доскоку се дочекују на прсте стопала, оријентација у простору је знатно побољшана. У овом периоду деца прихватају сложеније и теже моторичке задатке, истрајнија су, пажња је стабилнија. Телесно вежбање поприма карактеристике школског физичког васпитања што умногоме говори о моторичкој писмености деце старије предшколске групе. Пажња и интересовање за рад је 30 минута.

У методици обуке народних игара деца контролисано поскакују са ноге на ногу, већ прецизно изводе укрштене кораке, напреднијима ни трокорак не представља проблем. Слушање музике и ритмично контролисање тела и делова тела је на оптималном нивоу, па се дете може укључити у активности ван предшколске установе. Васпитач већ тада (ако поседује играчко искуство) може да процени дете које се истиче ритмичном игром и у разговору са родитељем усмери у организовану установу типа културно-уметничког друштва (слика 1).



Слика 1

3.2 Методе физичког васпитања деце предшколског узраста кроз народне игре

За обучавање детета народним играма користи се исти методички систем већ развијен за усвајање моторних знања, умења и навика. У зависности од начина усвајања, значајне за рад са децом овог узраста су:

- методе живе речи
- методе демонстрације
- ✓ -методе практичног вежбања.

✓ **Методама живе речи** васпитач остварује непосредан контакт са децом: преноси знање, поставља задатке, активира и продубљује пажњу, оцењује рад. Сваки педагог има могућност да користи две основне функције речи. Спознајну, помоћу које изражава садржај грађе која се обрађује, описивање, објашњење, указивање. Да би се остварила спознајна функција, васпитач деци мора да говори једноставно, кратко, разумљиво. Како су телесне активности, односно игре једноставне, васпитач се више усредсређује на емоционалну функцију речи која му омогућава да делује на расположење, мотивацију деце. Емоционална функција речи се остварује смисаоним садржајем, правилним изговором, дикцијом, интонацијом, сликовитошћу, умереном мимиком, гестикулацијом. Васпитачева енергија за рад се осликава кроз његову емоцију. ✓

Методе демонстрације се заснивају на дечјој способности да уче гледајући друге. Како би се стекла реална представа о кретању (народној игри) користе се две методе: метода непосредне демонстрације и метода посредне демонстрације.

✓ Метода непосредне демонстрације јесте показивање корака народне игре од стране самог васпитача или играча демонстратора, уживо. Показивање се изводи на више начина. У целини, по деловима, успорено, нормалном брзином. Увек се мора извести тачно и технички дотерано без сувишних покрета. Грешке исправљати само тамо где се упорно манифестују али и тада без икаквог карикирања. ✓

Приликом првог часа (пробе), у почетној фази обучавања када се деца први пут сусрећу са новом игром, корак, музиком, важе следећа правила: корак се показује у целини и то неколико пута узастопно (најмање три пута). Прво се корак одигра у целини, на начин како је у народу настао. При другом показивању корак се показује успорено, а

ако то није довољно јасно, показати делове корака и указати на значајне детаље, односно фазе кретања. Треће показивање је исто као и прво, с тиме што неки важнији детаљ из корака мора бити благо наглашен али уз претходно објашњење да на тај детаљ деца обрате посебну пажњу.

Веома је важан положај васпитача у односу на децу која су у полукругу или у линији како би обезбедио пуну контролу, а истовремено омогућио деци да добро виде оно што демонстрира. Истицање појединца је дозвољено (улога демонстратора предата детету) и треба похвалити свако напредно дете али и дете које не може одмах савладати задати корак. Демонстрацију увек прати жива реч која је јасна, прецизна и емоцијом задовољства обојена. Имитација и драматизација је дозвољена до одређене границе. Изворна форма корака не сме бити нарушена.

Метода посредне демонстрације се најчешће користи у етапи продубљеног учења, усавршавања. У ту сврху користе се различите варијанте посредне демонстрације чија се функција углавном везује за техничка средства која се користе. Деци предшколског узраста потребна је једино метода оријентације док су друге методе посредне демонстрације непримерене узрасту (презентација видео пројектором, цртежи, шеме кретања...)

Метода оријентације значајно доприноси обучавању и усавршавању нових корака из народних игара, склапању мањих и једноставних кореографија. Како би се регулисао правац кретања или сама одрживост круга или полукруга као основног формацијског облика у раду, уводе се оријентире (обележена подлога, округло тепих, мањи сценографски оријентире...)

Методe практичног вежбања у обучавању народним играма подразумевају синтетичку, аналитичку и комплексну методу. Уколико је игра која се учи корачно једноставна потребно је у целини приказати и обучавати, што представља синтетичку методу обучавања. Добра страна овог методичког приступа је што не нарушава повезаност и јединство елемената из којих су корак тј. народна игра формиран. Код деце предшколског узраста овом методом се користимо само када проценимо да имамо врло једноставан корак (корачања и трчања, чучњеви, поскоци).

За народне игре које поседују сложеније кретне активности, код деце предшколског узраста треба приликом обучавања користити правила аналитичке методе. Корак се рашчлани на реалне ритмичне делове и тако увежбава. Усвојени делови се

постепено склапају у корачну целину. Предност јесте у томе што се корак поједностављује и олакшава се процес обуке. Слаба страна овог метода јесте неправилно ритмичко рашчлањивање и предуго увежбавање те се губи осећај и форма корачне целине.

✓ Синтетичка и аналитичка метода се у пракси преплићу и допуњују при чему је синтетички приступ увек водећи. Комплексна метода јесте обједињавање поменути два метода практичног вежбања. ✓

3.3 Принципи обучавања

Законитости моторног учења, тј. формирања моторних умења и навика су произашла из принципа обучавања, основних педагошких начела. ✓

Учење ритмичног корака по народном предању, а уз музику, деце предшколског узраста, немогуће је без познавања следећих принципа (начела):

- принцип свесности и активности ✓
- принцип очигледности ✓
- принцип систематичности и поступности ✓
- принцип доступности и индивидуализације ✓
- принцип трајности и прогресије ✓

✓ **Принцип свесности и активности** полази од чињенице да ће дете предшколског узраста усвојити моторна умења народних игара уколико је при томе свесно њиховог правог значења, колико његов ментални развој допушта, стога свако физичко васпитање деце предшколског узраста, а нарочито старије дечје групе, мора имати карактер васпитања у правом смислу те речи. Дете треба поучити зашто се игра одређена игра, због чега су обичаји, ношња, инструменти, баш такви какви јесу. Најбољи пример јесте свесност деце и њихова активност у хришћанским обичајима око Божића и других верских празника. ✓

Час физичког васпитања код деце мора бити ведар, радостан, јер само такав ће дете довести у расположење да свесно и активно учествује у осмишљеним садржајима карактеристичним за узраст.

Принцип очигледности претпоставља коришћење првенствено визуелних, али и свих других рецепторних система којима дете успоставља контакт са спољашњом средином. Представа о кретању (новом кораку), којом започиње учење нове моторне активности формира се на основу визуелних опажаја, по чему је овај принцип и добио назив, али исто тако и на основу сигнала који пристижу из других рецептора-аудитивног, кинестетичког. Сви ови сигнали делују тако да један другог допуњавају, што је и основна претпоставка за формирање „чулне слике“, односно представе о кретању које се жели научити.

У млађем узрачном добу (мисли се и на предшколски узраст) преовлађују чулна опажања, а нарочито визуелна. Укључивање музичке пратње, па још и вербално излагање васпитача сасвим компликују ситуацију око стварања „чулне слике“ детета. Како би детету моторна активност била очигледна, јаснија и разумљивија, користимо реч као средство посредне очигледности. У игри користимо изразе „поскочи као врабац“, „скакући као зец“...Аудитивне рецепторе укључујемо „тражећи“ ритам и тако постављамо корачно-техничке обрасце у обучавању народне игре. У сваком случају предност треба дати оној форми очигледности која у датој ситуацији има највећи ефекат.

Принцип систематичности се огледа у правилном распореду и редоследу наставне грађе и других елемената наставног садржаја на основу њихове природне повезаности. Основно је да се приликом усвајања нових знања, умења и навика садржај свакога часа надовезује на садржаје претходних часова и да истовремено ствара претпоставке за часове (пробе) које следе. На примеру обучавања народним играма значи да ће се на свакој проби (часу) учити по једна нова дечја народна игра из Бачке, наравно у складу са узрачним карактеристикама. Свака следећа проба садржи увежбавање игре са претходног часа и учење друге, нове игре. Систематичношћу наставног садржаја долазимо до више игара које склапамо у кореографију. Систематичност у процесу обучавања новим моторним активностима је изражена правилом-од познатог ка непознатом.

Поступност се огледа у постепеном и одмереном повећању захтева који се поставља пред дете у процесу васпитања. Овај захтев је изражен дидактичким правилима: „од простог ка сложеном“ и „од лакшег ка тежем“. Појмови „просто“ и „сложено се пре свега односе на координацијску сложеност физичке активности (сложеност народне игре) док се појмовима „лако“ и „тешко“ мисли на координацијску комплексност, али и на јачину напора потребног за савладавање дате активности. Деца се генерално брзо замарају

па приликом обучавања народним играма треба водити рачуна о оптималним паузама, нарочито после бржих и захтевнијих игара. Врло често се уз игру и пева што представља још већи физиолошки напор. ✓

Принцип доступности и индивидуализације подразумева начело да васпитни садржај (игра) буде доступан сваком детету у односу на напор који треба да уложи при његовом усвајању. Народна игра мора бити у складу са реалним узрасним могућностима детета.

✓ **Доступност** васпитних садржаја је по правилу истовремено и индивидуална јер, ако је оквирни садржај исти за свако дете, између деце постоје индивидуалне разлике у његовом реализовању. Исту игру свако дете другачије донесе и изнесе на сцени. Неједнако стање здравља, различит обим знања и моторичког искуства, неједнак ниво вољних особина, неједнака интелигенција, су узрок ових разлика. Умешност познавања и препознавања различитости, а уклапање у целину где свако дете и група ради у оквиру својих могућности, је суштина рада једног васпитача. ✓

Принцип трајности претпоставља овладавање моторичким вештинама до нивоа који обезбеђује да стечене моторне навике постану лична својина детета. Трајност у обучавању народних игара је категорија која се односи углавном на старију дечју групу јер је за ову групу карактеристично формирање трајне и стабилне моторне навике, динамичког стереотипа.

✓ **Принцип прогресије** указује да ништа што је једном научено или усвојено није толико савршено да не може бити још боље, савршеније. Сваки корак из одређене народне игре увек може бити бољи, „чистији“, стилски савршенији. ✓

4. Истраживање утицаја народних игара на развој координације деце предшколског узраста

Моторичке способности су одувек биле предмет истраживања као поуздани показатељ децјег развоја. Координација је сложена моторичка способност којој се у пракси поклања велика пажња приликом васпитног рада са децом, али је и поред тога она до сада најмање истражена моторичка особина код деце. С обзиром да су фактори који на њу утичу бројни, и да је старији предшколски узраст период у коме се ова способност нагло развија, у новије време појачало се интересовање за истраживање утицаја различитих фактора на координацију управо код деце предшколског узраста. ✓

Сматра се да је, осим наследне компоненте, за развој координације изузетно битно и стално моторичко ангажовање детета у сложеним моторичким задацима, тј. психофизичка вежба. Као изузетно погодан и деци привлачан вид вежбе издвојиле су се народне игре, које су код нас добро заступљене у раду са предшколском децом (Јокић, 2007 и 2013). У неколико новијих истраживања анализира се утицај народних игара на координацију деце и адолесцената. ✓

Rozanska et al.(2007) су анализирали везу између вежбања народних игара и више компонената координације. Истраживањем су обухваћене статичка и динамичка координација, ритмичност, као и неколико додатних особина, слух и музикалност, код деце старости 8-9 година која су се бавила фолклорним играма око годину дана. Утврдили су да постоји значајна разлика у општој координацији код деце која се баве народним играма и оне која се не баве њима.

Aldemir et al. (2013) су такође, испитујући моторичке способности преадолесцената, установили значајан позитиван ефекат бављења народним плесовима на координацију и друге моторне способности. ✓

Станишић и сар. (2008) су установили анализом групе деце старијег предшколског узраста, да постоји значајна корелација између квалитета извођења плесних корака и опште способности координације. ✓

5. МЕТОДОЛОГИЈА ИСТРАЖИВАЊА

5.1 Проблем, предмет, циљ и задаци истраживања

Проблем истраживања произилази из оскудних постојећих података о утицају народних игара као облика физичке активности, на координацију деце предшколског узраста. Народне игре, као вид активности, су саме по себи привлачне деци овог узраста, будући да обједињују у себи елементе игре, кретања и сценског извођења и стога погодне као облик физичког васпитања ове узрастне групе. Чињеница је да редовна физичка активност значајно побољшава моторичке способности детета, између осталих и координацију. За народне игре, које захтевају извођење низа сложенијих покрета који морају пратити одређени ритам, се претпоставља да морају имати значајн повољан утицај на развој управо дечје способности координације, тј. усклађености покрета.

Предмет истраживања је утицај народних игара као садржаја физичког васпитања на развој координације код деце предшколског узраста.

Циљ истраживања је утврђивање разлика у координацији код деце предшколског узраста, која се баве или ненародним играма.

На основу проблема, предмета и циља истраживања, постављени су следећи **задаци**:

- Утврдити разлике у координацији између група деце која вежбају народне игре (експерименталне групе) и оних која не вежбају (контролне групе).
- Утврдити разлике између девојчица контролне и експерименталне групе.
- Утврдити разлике између дечака контролне и експерименталне групе.
- Утврдити разлике између пола детета контролне и експерименталне групе.

5.2 Хипотезе истраживања

На основу циља и задатка може се поставити општа (генерална) хипотеза –

ХО: претпоставља се да не постоје значајне разлике у координацији деце предшколског узраста. Која се баве и која се небаве народним играма.

На основу опште, могу се поставити следеће појединачне хипотезе:

ХО₁ – претпоставља се да не постоје значајне разлике у координацији с обзиром на пол детета у оквиру сваке анализираних групе, експерименталне и контролне.

ХО₂ – претпоставља се да не постоје значајне разлике између дечака контролне и експерименталне групе.

ХО₃ – претпоставља се да не постоје значајне разлике у координацији између девојчица контролне и експерименталне групе.

5.3. Метод истраживања

Истраживање је лонгитудиналног карактера. Као истраживачка техника за прикупљање података, коришћено тестирање.

Поступак:

- Експеримент са паралелним групама. Истражује се ефикасност неког поступка након што се остварила цињеница његовог деловања, а да га није требало намерно унети у експеримент.

5.4. Опис истраживања

Истраживање је реализовано кроз неколико фаза:

- Прво је направљен пројекат истраживања. Одабрани су погодни тестови за процену координације, и одговарајуће групе деце за тестирање.

- Одржан је родитељски састанак на коме је добијен пристанак родитеља да се тестирање обави. У договору са другим васпитачима одређени су дани тестирања.

- У мају, 09. 05. 2016. урађено је тестирање моторичке способности-координације у вртићу „Бубамара“ у Надаљу.

- Након два дана, 11. 05. 2016. урађено је тестирање моторичке способности-координације у вртићу „Пчелица“ у Србобрану.

- Крајем маја 2016. године урађена је анализа добијених резултата.

5.5 Узорак испитаника

Узорак испитаника чинило је 50 деце, старије узрасне групе од 6 година, који бораве у ПУ „Радост“ Србобран. Као експериментална група одабрано је 25 деце из предшколске установе „Бубамара“ из Надаља, који су се обучавали народним играма током једне школске године (од октобра 2015. до тестирања у јуну 2016.), а као контролна група одабрано је 25 деце из предшколске установе „Пчелица“ из Србобрана, који се нису претходно обучавали народним играма. Узорак је подељен по полу на субузорке од 8 дечака и 17 девојчица у контролној и 14 дечака и 11 девојчица у експерименталној групи.

5.6 Узорак варијабли

У тестирању моторичке способности координације деце користе се одговарајући мерни инструменти, тј. тестови, са циљем да се квантификује њихово моторичко понашање. Моторичке способности су комплексне и латентног карактера, те се стога могу само процењивати (Бала и сар. 2007.). У овом случају реч је о само једној компоненти моторичких способности-координацији.

Мерни инструменти коришћени у раду су:

-моторички тестови за процену координације:

1. Полигон натрашке (КПОЛИНА)

2. Слалом са три лопте (КСЛАЛОПТ)
3. Координација ногу са палицом (КОПАЛИ)

5.7 Опис тестова за процену координације

1. Полигон напратке

Време рада: процена укупног трајања испитивања за једно дете: око 1,5 мин.

Број испитивача: један испитивач и један помоћник;

Инструменти: шведски сандук, штопераца,

Опис места извођења: просторија са равним и глатким подом, мин. димензија 12 x 3 м. Прво се повуче линија од 1м, а паралелно са њом на удаљености од 10 м још једна линија, 3 метра од стартне линије попреко се постави горњи (тапацирани) део шведског сандука. Обележи се место на које се постави део сандука. На 5 м од стартне линије постави се први оквир сандука, попречно на стазу, тако да тло додирује својом широм страном. Такође се обележи место ове препреке.

Задатак:

Почетни положај испитаника: дете заузима четвороножни положај (ослоњено на стопала и дланове), леђима окренуто препрекама. Дланови су испред, а стопала уз стартну линију.

Извођење задатка: дететов задатак је да након знака „сад“ ходањем уназад четвороношке пређе простор између две линије. Прву препреку мора да савлада пењањем, а другу провлачењем. У току задатка дете ни у једном тренутку не сме да окрене главу. Задатак се изводи три пута (или два пута после пробног покушаја). Између извођења дете има мању паузу.

Крај извођења задатка: задатак је завршен када дете са обе руке пређе линију циља.

Положај васпитача: Испитивач са штоперцом у руци хода уз дете и контролише извођење задатка.

Оцењивање: Региструје се време у секундама од знака „сад“ до преласка обема рукама преко линије циља. Уколико дете, након што са обе ноге започне пролажење кроз запреку, обори запреку, оно наставља са провлачењем, а оквир сандука на обележено место поставља помоћник (или испитивач), исто важи и за прву препреку.

Слика(2.)



Слика 2. Полигон натрашке

НАПОМЕНА: Уколико дете обори другу запреку пре него што са обе ноге уђе у отвор оквира, мора га само наместити и поново започети провлачење кроз оквир. За то време што перица се не зауставља. Помоћник (или испитивач) повремено проверава да ли запреке стоје на обележеним местима.

2. Слалом са три лопте (слика 3,4,5.)

Време рада: Процена укупног трајања теста за једно дете: око 2 минута;

Број испитивача: један испитивач;

Реквизити: 3 лопте тежине 1 кг, 5 сталака за слалом висине 1 м и једна штоперица;

Опис места извођења: задатак се изводи на простору минималне димензије 12 x 5 м. На стази дужине 10 м, сталци се распореде на удаљености од по 2 м. Први сталак се постави на 2 м од стартне линије. Поред линије старта дугачке 1 м обележена су и места на којима стоје сталци. На продужетку ових места, непосредно иза стартне линије означен је простор 40 x 40 цм у коме се налазе лопте. Могућност растурања лопти у току извођења задатка треба ограничити на два метра лево и десно од сталака (зид, клупа и сл.);

Задатак:

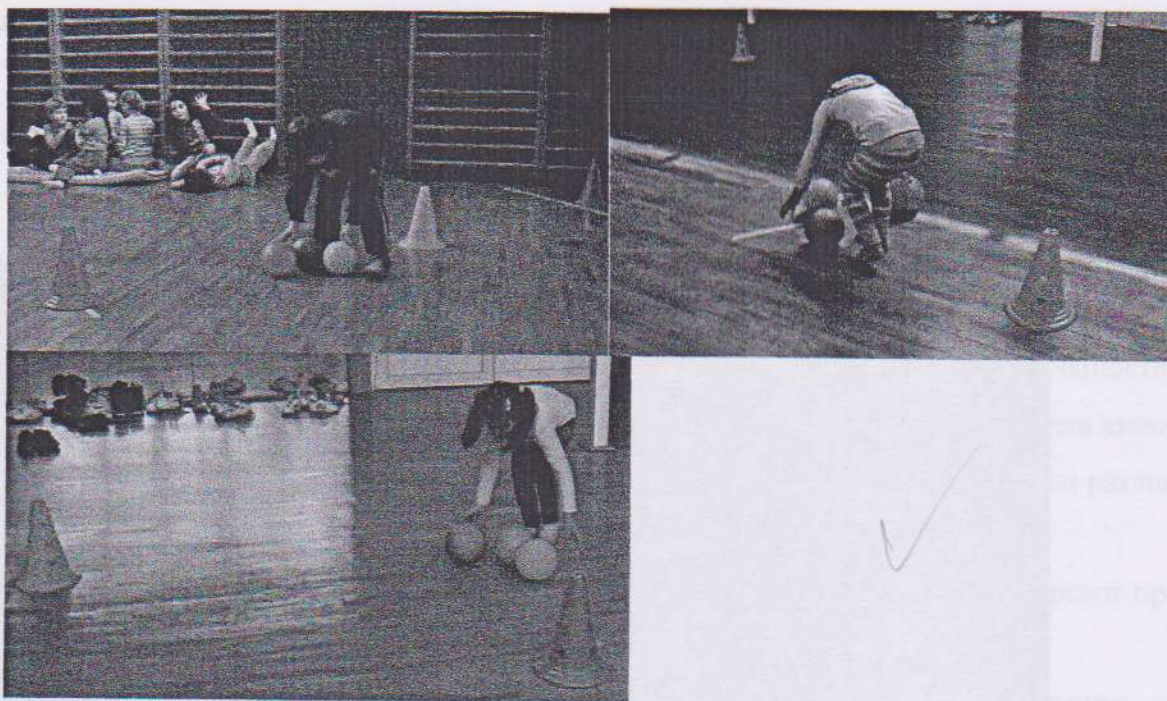
Почетни став испитаника: дете стоји непосредно иза лопти постављених у означеном квадрату.

Извођење задатка: На знак „сад“ дете почиње да између сталака котрља рукама по тлу три лопте синхронизовано и што брже. Око последњег сталка дете се сасвим окрене, у правцу старта, и котрља лопте назад, на исти начин и истом путањом. При извођењу задатка дете може да се помаже и ногама.

Крај извођења задатка: Када дете све три лопте прекотрља преко стартне линије, после тачно обављеног котрљања лопти између сталака, задатак је завршен.

Положај испитивача: Испитивач се креће за испитаником бочно са спољне стране сталака.

Оцењивање: Мери се време у секундама од знака „сад“ до преласка последње лопте преко стартне линије.



Слика 3,4,5 Слалом са три лопте

НАПОМЕНА: Уколико се лопте разбеже, дете их мора сакупити и наставити задатак са места којег су се лопте разбежале. Уколико дете случајно сруши сталак, наставља се извођење задатка без заустављања, док испитивач или следеће дете намешта сталак не ометајући рад детета.

3. Координација ногу са палицама (слика 6)

Време рада: Процена укупног трајања теста за једно дете: око 30 секунди;

Број испитивача: један испитивач и један записничар;

Реквизити: пластичне палице 5,ком,штоперица;

Опис места извођења: сала за физичко вежбање.

Задатак:

Почетни став испитаника: Испитаник у ставу спетном стоји испред прве палице.

Извођење задатка: На знак „сад“ испитаник десном ногом у прво поље између две палице, затим приноси и леву ногу, и тако редом у свако поље између палица до краја задатка.

Крај извођења задатка: Задатак је завршен када испитаник стане иза последње палице.

Положај испитивача: Испитивач стоји око један метар од постављених палица, мери време и контролише извођење задатка.

Оцењивање: Региструје се време у секундама од знака „сад“ до тренутка када испитаник заузме завршни положај, а задатак се изводи три пута.



слика 6

5.7.Опис програмираног вежбања

Одабрана експериментална група је вежбала два пута недељно од октобра 2015. до тестирања 09.05.2016. у периоду од 11:00 до 11:30.

Садржај вежбања чинили су најпре само шетања уз музику пратећи ритам, ходање образујући правилан круг, затим једноставнији покрети као што су кораци са привлачењем у леву или десну страну, касније укрштени кораци, разне игре уз музику имитативног карактера.

Игре које су рађене са децом су: "Дуње ранке", "Ја посејам лубенице", "Ја посејам лан", "Пролећно коло", "Ајд на лево", "Берем, берем, грожђе".

5.8. Метод обраде података

За сваку измерену варијаблу израчуната је:

-аритметичка средина (АС) ✓

-стандардна девијација (СД) ✓

-стандардна грешка аритметичке средине оствареног резултата (СГ) ✓

Тестирање значајности разлика између аритметичких средина урађено је помоћу т-теста (t).

Као показатељ значајности добијеног резултата одабран је ниво значајности (p) од 0,05. Уколико је $p \leq 0,05$ разлика је статистички значајна. У том случају нулта хипотеза се одбацује. У супротном, уколико је p -ниво значајности већи од 0,05 добијена разлика није статистички значајна и нулта хипотеза се прихвата.

Статистичка обрада добијених података урађена је помоћу компјутерског програма СПСС.

Резултати анализе приказани су табеларно, а просечне аритметичке средине приказане су графички у виду одговарајућих хистограма.

6. Обрада и анализа података истраживања

6.1 Разлике у координацији (контролне групе) и (експерименталне групе) у иницијалном и финалном мерењу

На тесту полигон натрашке установљена је статистички значајна разлика између деце контролне и експерименталне групе. У тестовима слалом са три лопте и координација са палицом нису установљене значајне разлике међу децом која се обучавају народним играма и децом из контролне групе (табела бр. 1 и хистограм бр. 1).

Табела 1 –Разлика између деце експерименталне групе и контролне групе у резултатима тестова координације

Варијабла	Група	АС	СД	СГ	т	п
КПОЛИНА	Т	30,76	7,85	1,60	2,60	0,01*
	К	37,64	10,63	2,17		
КСЛАЛОПТ	Т	83,88	20,80	4,25	1,84	0,07
	К	97,20	29,51	6,02		
КОПАЛИ	Т	7,96	1,79	0,37	1,60	0,11
	К	6,96	2,56	0,52		

Т- експериментална група, К-контролна група, АС- аритметичка средина, СД- стандардна девијација, СГ-стандардна грешка аритметичке средине оствареног резултата, п-ниво значајности

Поређење контролне и тест групе



	КПОЛИНА	КСЛАЛОПТ	КОПАЛИ
■ Контролна група	37,64	97,2	7,96
■ Тест група	30,76	83,88	6,96

Хистограм 1- Графички приказ разлика у резултатима постигнутим на тестовима координације међу децом контролне и експерименталне групе

Вариаблa	Група	М	SD	SD	T	p
КПОЛИНА	М	37,64	7,15	1,35	2,35	0,02*
	Ж	30,76	7,50	1,37		
КСЛАЛОПТ	М	97,2	2,75	0,34	2,45	0,02*
	Ж	83,88	2,80	0,45		
КОПАЛИ	М	7,96	1,96	0,40	0,77	0,45

6.2. Разлике између девојчица и дечака унутар група

Није установљена значајна разлика ни на једном од тестова координације између дечака и девојчица унутар контролне групе која се не бави народним играма (табела бр. 2 и хистограм бр. 2).

Табела 2- Разлика између остварених резултата у примењеним тестовима координације дечака и девојчица унутар контролне групе

Варијабла	Група	АС	СД	СГ	t	p
КПОЛИНА	М	33,00	9,65	3,65	1,54	0,13
	Ж	39,82	10,63	2,66		
КСЛАЛОПТ	М	84,62	23,15	8,75	1,49	0,15
	Ж	103,18	30,91	7,73		
КОПАЛИ	М	8,00	4,07	1,54	1,42	0,16
	Ж	6,47	1,33	0,33		

М - дечаци, Ж - девојчице, АС- аритметичка средина, СД- стандардна девијација, СГ- стандардна грешка аритметичке средине оствареног резултата, p-ниво значајности

Контролна група



	КПОЛИНА	КСЛАЛОПТ	КОПАЛИ
■ дечаки	33,00	84,62	8,00
■ девојчице	39,82	103,18	6,47

Хистограм 2-разлике између дечака и девојчица контролне групе у резултатима постигнутим на тестовима координације

Обрадом резултата постигнутих на тестовима полигон натрашке и слалом са три лопте установљено је да постоје статистички значајне разлике између дечака и девојчица унутар групе која се обучава народним играма. Тест координације са палицом није показао значајне разлике између девојчица и дечака унутар ове групе (табела бр.3 и хистограм бр.3).

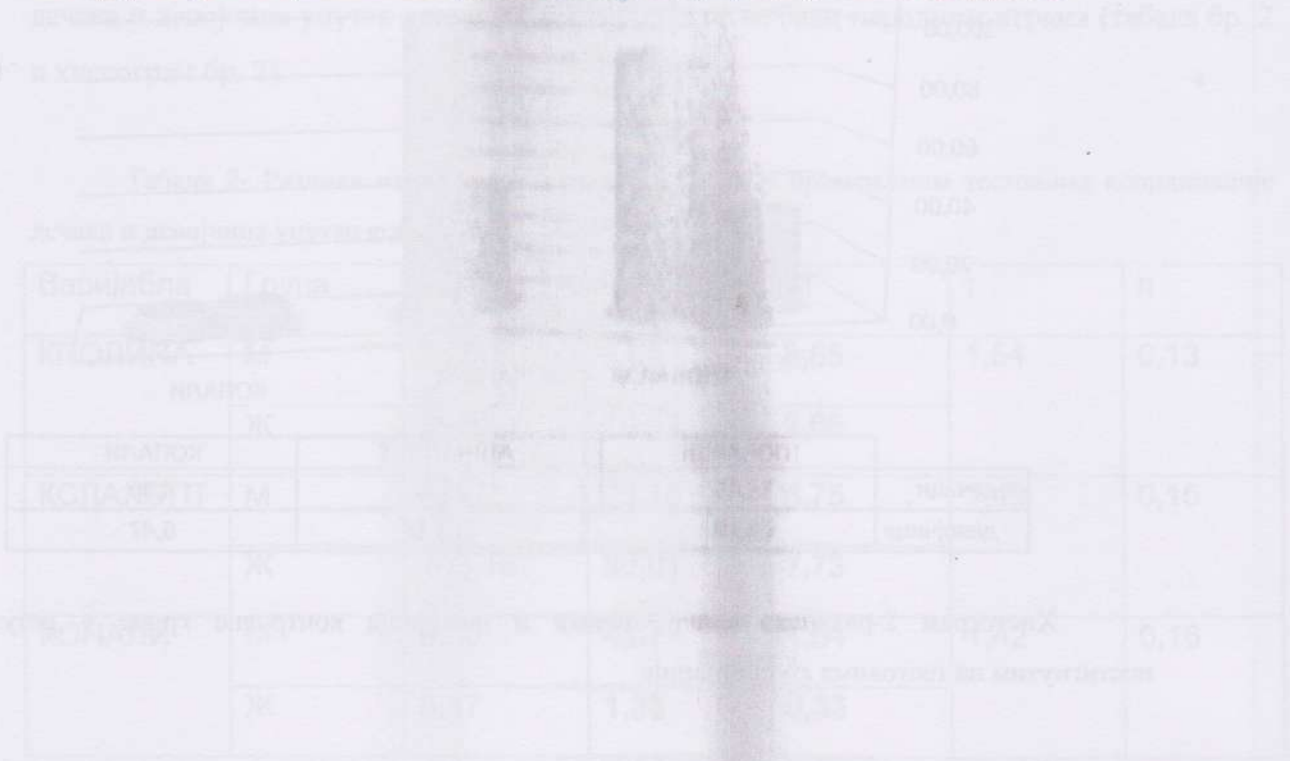
Табела 3- Разлика између остварених резултата у примењеним тестовима координације дечака и девојчица унутар експерименталне групе

Варијабла	Група	АС	СД	СГ	T	p
КПОЛИНА	М	27,71	7,15	1,98	2,39	0,02*
	Ж	34,64	7,20	2,27		
КСЛАЛОПТ	М	75,57	14,19	3,94	2,48	0,02*
	Ж	94,45	23,59	7,46		
КОПАЛИ	М	7,71	1,54	0,42	0,77	0,45

Утицај фолклорних игара на развој координације код деце предшколског узраста

	Ж	8,27	2,11	0,66		
--	---	------	------	------	--	--

М - дечаки, Ж - девојчице, АС - аритметичка средина, СД - стандардна девијација, СГ - стандардна грешка аритметичке средине отвореног резултата, п-ниво значајности



п	Т	АС	СД	СГ	Група	Индивидуално
0,05*	5,38	7,88	2,78	0,66	Ж	КОПИРА
		7,91	2,80		М	КОПИРА
0,05*	5,48	7,91	2,80	0,66	Ж	КОПИРА
		7,94	2,83		М	КОПИРА
0,05*	0,77	0,92	1,94	0,66	Ж	КОПИРА
		0,92	1,94		М	КОПИРА

Тест група



	КПОЛИНА	КСЛАЛОПТ	КОПАЛИ
■ дечаци	27,71	75,57	7,71
■ девојчице	34,64	94,45	8,27

Хистограм 3- Разлике између дечака и девојчица експерименталне групе у резултатима постигнутим на тестовима координације

6.3. Разлике између дечака контролне и експерименталне групе

Тестови за процену координације нису показали статистички значајне разлике између дечака контролне и експерименталне групе (табела бр.4 и хистограм бр. 4).

Табела 4- разлика између дечака контролне и експерименталне групе у резултатима оствареним на примљеним тестовима координације

Варијабла	Група	АС	СД	СГ	т	п
КПОЛИНА	Т	27,71	7,15	1,98	1,47	0,16
	К	33,00	9,65	3,65		
КСЛАЛОПТ	Т	75,57	14,19	3,94	1,14	0,26
	К	84,62	23,15	8,75		
КОПАЛИ	Т	7,71	1,54	0,42	0,24	0,81
	К	8,00	4,07	1,54		

Т- експериментална група, К-контролна група, АС- аритметичка средина, СД- стандардна девијација, СГ-стандардна грешка аритметичке средине оствареног резултата, п-ниво значајности

Дечаци



	КПОЛИНА	КСЛАЛОПТ	КОПАЛИ
■ Контролна група	33,00	84,62	8,00
■ Тест група	27,71	75,57	7,71

Хистограм 4 –графички приказ резултата тестова координације за дечаке из испитиваних група

6.4. Разлике између девојчица контролне и експерименталне групе

Разлике које су установљене између аритметичких средина резултата девојчица контролне и експерименталне групе су значајне само за тест координације са палицом, у прва два теста нема значајних разлика (табела бр. 5 и хистограм бр. 5).

Табела 5 – разлика између девојчица контролне и експерименталне групе у резултатима оствареним на примењеним тестовима координације

Варијабла	Група	АС	СД	СГ	т	п
КПОЛИНА	Т	34,64	7,20	2,27	1,49	0,17
	К	39,82	10,63	2,66		
КСЛАЛОПТ	Т	94,45	23,59	7,46	0,79	0,44
	К	103,18	30,91	7,73		
КОПАЛИ	Т	8,27	2,11	0,66	2,79	0,01*
	К	6,47	1,33	0,33		

Т- експериментална група, К-контролна група, АС- аритметичка средина, СД- стандардна девијација, СГ-стандардна грешка аритметичке средине оствареног резултата, п-ниво значајности

Девојнице



	КПОЛИНА	КСЛАЛОПТ	КОПАЛИ
Контролна група	39,82	103,18	6,47
Тест група	34,64	94,45	8,27

Хистограм 5–графички приказ резултата тестова координације за девојчице из испитиваних група

7. Дискусија

Тестирање хипотезе XO и дискусија:

На основу резултата у тестовима координације хипотеза XO се може одбацити само за резултате теста полигон натрашке, где је установљена значајна разлика између контролне и експерименталне групе, у корист деце која вежбају народне игре. На тестовима слалом са три лопте и координација са палицом разлике нису биле статистички значајне. Објашњење оваквих резултата је можда делимично у чињеници да се деца нису бавила народним играма ни пуних годину дана, и да овај период није довољан да се ефекти вежбања покажу у потпуности. Осим тога, сама природа наших народних игара је таква да је нагласак вежбе више на окретности и покретима тела, него на манипулацији предметима, те је могуће да зато тестови слалома са три лопте и координације са палицом, као тестови спретности, нису показали значајну разлику између деце контролне и експерименталне групе.

Тестирање хипотезе XO_1 и дискусија:

Анализом података добијени су резултати који у великој мери потврђују закључке досадашњих истраживања да је способност координације својство које не зависи од пола испитаника.

У случају контролне групе прихвата се постављена нулта хипотеза да не постоје значајне разлике у координацији између дечака и девојчица групе која не вежба народне игре.

Код експерименталне групе, нулта хипотеза се може делимично одбацити, јер су на тестовима полигон натрашке и слалом са три лопте дечаци из експерименталне групе имали значајно боље резултате од девојчица из исте групе, док то није био случај са тестом координације са палицом.

Тестирање хипотезе XO_2 и дискусија:

У случају поређења дечака из групе која се не бави народним играма и дечака из групе која се обучава народним играма, установљено је да се у потпуности може прихватити нулта хипотеза, јер је анализом установљено да ни на једном тесту координације разлика између резултата ове две групе дечака није била значајна. Може се

закључити да, код дечака, народне игре не представљају параметар који значајно доприноси разликама у координацији.

Тестирање хипотезе ХО₁ и дискусија

На основу анализе остварених резултата, постављену хипотезу о непостојању разлике између девојчица које вежбају народне игре и оних које их не вежбају, можемо одбацити само делимично, будући да је тест координације са палицом показао значајне разлике између контролне и експерименталне групе, док у прва два теста разлике нису биле значајне.

7. дискусија обједињена, код 6 ојача
појединоста

8. Закључак

На основу досадашњих истраживања може се закључити:

-стицање моторичких вештина је део урођеног људског понашања. Моторичко учење се може посматрати као серија процеса повезаних са вежбањем у оквиру којих особа стиче нове моторне компетенције.

-Сваки вид вежбања који укључује у себе комплексно стимулисање читавог дечјег сензорно-моторног и когнитивног апарата делује изразито повољно на развој моторичких способности. Вежбање народних игара је један од видова таквих сложених физичких активности, који имају врло повољан утицај на дететову личност у целини, а првенствено на развој сложенијих моторичких способности као што је координација.

На основу добијених резултата, може се закључити:

-Деца која се баве играњем народних игара углавном не поседују бољу координацију од деце која се не обучавају народним играма (значајно бољи резултати само на једном од тестова за процену координације).

-Унутар исте групе деце, без обзира да ли је реч од деци која вежбају народне игре или оној која се не баве народним играма, претежно не постоје разлике у координацији у односу на пол. Значајне разлике су установљене само између дечака и девојчица експерименталне групе у два теста координације, а узорак није довољно велик да би се из њега могло извести уопштавање. Објашњење оваквих резултата који одступају од већине истраживања да координација није својство које зависи од пола, можда лежи у културолошким специфичностима наше средине. Генерално, дечаци се више охрабрују да буду моторички активнији од девојчица, па тако стичу више прилике да усаврше своје моторичке способности. За тражење узрока разлике установљене на тестовима унутар експерименталне групе потребно би било спровести даља, обимнија истраживања са анализом више фактора који утичу на моторичке способности деце.

-Нису установљене статистички значајне разлике између дечака који се баве народним играма и дечака који их не вежбају.

-између девојчица које вежбају народне игре и оних које их не вежбају установљене су значајне разлике само на тесту координације са палицом. Остали тестови нису показали значајне разлике међу девојчицама две испитиване групе.

Непостојање значајних разлика у поређењу подгрупа дечака, односно подгрупа девојчица, контролне и експерименталне групе, се можда може објаснити чињеницом да вежбање народних игара има далеко мањи утицај на способност манипулације предметима (преовлађујуће непостојање разлика у тестовима координације са три лонте и координације са палицом), него на окретност тела у простору (установљене разлике на тесту полигон натрашке). То је лако разумљиво ако се има у виду да народне игре у предшколском узрасту стављају јачи акценат на вежбање покрета тела него на манипулацију предметима.

Такође, ако се анализира само први тест, тест полигона натрашке, види се да на нивоу целе групе постоје значајне разлике између контролне и експерименталне групе. Међутим, када се група развоји на подгрупе по полу, разлике нису значајне. Ова чињеница представља посредну потврду хипотезе да је координација својство које не зависи од пола, тј. и унутар експерименталне групе и унутар контролне групе постоје „вешта“ и „мање вешта“ деца оба пола која су допринела укупној разлици у резултатима.

С обзиром да се у истраживању ради о малом узорку деце, као и о ограниченом временском вежбању народних игара код експерименталне групе, потребна су додатна истраживања у правцу утицаја народних игара на развој координације деце предшколског узраста.

9. Литература

1. Aldemir, G., Ramazanoğlu, N., Çamlıgüneş, A. and Kaya F., (2013) *The effects of dance education on motor performance of children*, African Journal of Music Education Vol, 1 (2), pp.020-022.
2. Róžańska, D., Nowaczyk, A., Rostkowska C.E., (2007) *Motor coordination in children performing folk dances*, Kinesiologia Slovenica, 13, 2, 52-65.
3. Бала, Г., Стојановић, И., Стојановић, М. (2007): *Мерење и дефинисање моторичких способности деце*. Нови Сад: Факултет спорта и физичког васпитања.
4. Бурковић, З. (1995). *Методика физичког васпитања деце предшколског узраста*. Шабац: Виша школа за образовање васпитача.
5. Берар М. (2002) - *Моторичке активности предшколског детета - структура и развој*, Кикинда: Виша школа за образовање васпитача.
6. Крешић Љ. (1976) - *Неговање изворног фолклора у раду са децом*, Београд: Савет за васпитање и бригу о деци СР Србије.
7. Крагујевић, Г (2005). *Теорија и методика физичког васпитања*. Београд: Завод за уџбенике и наставна средства.
8. Крагујевић, Г. (1983). *Методика наставе физичког васпитања*. Београд: Завод за уџбенике и наставна средства.
9. Крсмановић, Б., Берковић, Л. (1999). *Теорија и методика физичког васпитања*. Нови Сад: Факултет физичке културе.
10. Нићин, Ђ. (2000). *Антропомоторика*. Нови Сад: Факултет физичке културе.
11. Продановић, Т., Ничковић, Р. (1974). *Дидактика*. Београд: Завод за уџбенике и наставна средства.
12. Сабо, Е. (2011). *Методика физичког васпитања предшколске деце*. Нови Сад: АБМ-Економик.
13. Станишић, И., Костић, Р., Узуновић, С., Марковић Ј. (2008) *Значајност релација квалитета извођења плесних структура и способности моторичке координације предшколске деце*, Facta universitatis - series: Physical Education and Sport, 2008, vol. 6, br. 2, str. 125-133
14. Сузић, Н. (2007). *Примијењена педагошка методологија*. Бања Лука: ХБС.
15. Јанковић И., Прусина И. (2009) - *Приручник за васпитаче - физичко васпитање*: Стилус, Нови Сад.

10. Прилог

10.1.. - Табела са резултатима (израженим у секундама) које су постигла деца експерименталне групе која се обучава народним играма

	Експериментална група	Годиште	Пол	Полигон натрашке (s)	Слалом са три лопте (s)	Координација ногу са палицама (s)
Дечаци						
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						
11						
12						
13						
14						
Девојчице						
15						
16						
17						

Утицај фолклорних игара на развој координације код деце предшколског узраста

18					
19					
20					
21					
22					
23					
24					
25					

10.2.- ПИСАНА ПРИПРЕМА ЗА УСМЕРЕНУ АКТИВНОСТ ИЗ МЕТОДИКЕ ФИЗИЧКОГ И ЗДРАВСТВЕНОГ ВАСПИТАЊА – ПРИМЕР 1

1.Писана припрема за усмерену активност из физичког и здравственог васпитања

Вртић:"Снежана"-Србобран

Узрасна група:припремна

Васпитач:Бајић Биљана

Број деце:25

Тема:Дечије коло"Дуње Ранке"

1.Уводни део активности(8 мин.)

2.Главни део активности(15 мин.)

3.Завршни део активности(7 мин.)

Циљ активности:учење игре,повезивање музике и покрета,развој координације покрета и осећаја за ритам,развијање поштовања према традиционалним играма.

Задаци:-Утицај на раст и развој

-Развој физичких способности

-Значај народних игара код деце

Метода рада:-Вербална метода

-Метода демонстрације

-Метода практичног вежбања

Средства рада: 1.Основно средство-учење игре

2.Помоћна средства-музика,црвене и плаве траке,вијача-дуга

Трајање активности:

Припремна група-30 мин.

Облици рада:Фронтални,индивидуални

Место одржавања активности:сала за физичко васпитање

Уводни-припремни део активности

Уводни део(3 мин.)

Форма рада:круг

Садржај природни облици кретања

- 1.Ходање(пола круга)
- 2.Лагано трчање(пола круга)
- 3.Ходање на прстима(пола круга)
- 4.Ходање на петама(пола круга)
- 5.Поскоци на десној нози(пола круга)
- 6.Поскоци на левој нози(пола круга)
- 7.Ходање четвороношке(пола круга)
- 8.Опуштајуће ходање(пола круга)

Припремни део активности

Вежбе обликовања

Комплекс:8 вежби

Дозирање:8 пута,4 пута 2

Форма рада:круг

Трајање:5 мин.

1.Почетни став:спојени

Опис вежбе:главом на десну страну па на леву.

Дозирање:8 пута,4 пута 2

Циљ:јачање и истезање мишића врата

2.Почетни став:суножни,одручење

Опис вежбе:замахивање рукама горе,деоле,при покрету на горе успон на прсте

Дозирање:8 пута

Циљ:јачање руку и раменог појаса

3.Почетни положај:чучањ

Опис вежбе:из чучња рукама у упору подизање леђа опружањем ногу

Дозирање:8 пута

Циљ:Истезање мишића задње ложе ногу

4. Почетни положај: упор чучећи

Опис вежбе: ходање ногама унапред и уназад док руке остају у месту

Дозирање: 8 пута

Циљ: јачање руку и раменог појаса, побољшање координације

5. Почетни положај: седећи

Опис вежбе: Дете седи, рукама се опире иза тела о тло, ноге су пружене. Подизање опружених ногу, затегнути стопала, ноге све време опружене.

Дозирање: 8 пута

Циљ: јачање мишића

6. Почетни положај: упор клечећи

Опис вежбе: савијањем руку склек, челом додирнути тло, лагано се вратити у почетни положај

Дозирање: 8 пута

Циљ: јачање леђа и руку

7. Почетни положај: лежећи на стомаку, руке пружене напред

Опис вежбе: подизање горњег дела тела што се више може, као у преном пливању, лагано спуштање руку, ноге све време опружене.

Дозирање: 8 пута

Циљ: јачање леђних мишића

8. Почетни положај: спојени

Опис вежбе: поскоци на једној па на другој ноzi с' опуштеним лабавим рукама, покрети трешења ногу и руку.

Дозирање: 8 пута, 4 пута 2

Циљ: опуштање мишића

Главни део активности (15 мин.)

Садржај: Дечије коло "Дуње ранке"

Деца су у колу. Уз музику певају песму: "Иди кући обуци се, леле дуње ранке" - два пута. Уз овај текст ходањем-бочним корацима с' привлачењем, деца се померају четири корака у десно па затим у лево. Кад савладају бочно померање с' привлачењем ногу, деца могу да пробају галоп поскоке странце-улево и удесно. Затим иде текст: "Дуње ранке, дуње ранке, крушке караманке" 2 пута. Уз овај текст ситним поскоцима са једе на другу ногу, ократањем око своје осе, прво у десну страну, на крају фразе "Караманке" иде плесак дланом о длан. Затим се исто понавља у лево страну. Уместу ситних поскока са ноге на ногу, могу да се раде и дечији поскоци, такође кружењем око своје осе, прво у десну страну, па у леву страну, уз плесак на крају фразе. Затим иде текст, друга строфа: "Иди кући очешљај се, лел дуње ранке". Уз овај текст понављају се исти кораци као из прве строфе.

Завршни део активности

Садржај: Игра "Ласте и мушице"

Трајање: 7 мин.

Опис игре: Деца се поделе у две једнаке групе, једна се обележи црвеним, а друга плавим тракама. Плави су ласте, а црвени мушице. Ласте стоје на једном крају простора за игру и чекају знак васпитача да започну лов на мушице. Кад ласте похватају све мушице, мењају се улоге и траке. Игра се понавља више пута.

2. Писана припрема за усмерену активност из физичког и здравственог васпитања

Вртић: "Снежана"-Србобран

Узрасна група: припремна

Васпитач: Бајић Биљана

Број деце: 25

Тема: "Пљескавица-Ја посејох лубенице"

1. Уводни део активности (11 мин.)

2. Главни део активности (16 мин.)

3. Завршни део активности (8 мин.)

Циљ активности: учење игре, повезивање музике и покрета, развој координације покрета и осећаја за ритам, развијање поштовања према традиционалним играма.

Задаци: - Утицај на раст и развој

- Развој физичких способности

- Значај народних игара код деце

Метода рада: - Вербална метода

- Метода демонстрације

- Метода практичног вежбања

Средства рада: 1. Основно средство - учење игре

2. Помоћна средства - музика

Трајање активности:

Припремна група - 35 мин.

Облици рада: Фронтални, индивидуални

Место одржавања активности: сала за физичко васпитање

Уводни-припремни део активности

Уводни део(4 мин.)

Форма рада:круг

Садржај природни облици кретања

- 1.Ходање(један круг)
- 2 .Ходање на прстима(пола круга)
3. Ходање на петама(пола круга)
- 4.Ходање са подизањем колена(један круг)
- 5.Суножни скокови(пола круга)
- 6.Дечији скокови(пола круга)
- 7.Лагано трчање(један круг)
8. Ходање(један круг)

Припремни део активности

Вежбе обликовања

Комплекс:8 вежби

Дозирање:8 пута,4 пута 2

Форма рада:круг

Трајање:7 мин.

1.Почетни став:спојени,предручити

Опис вежбе:одручити.

Дозирање:8 пута

Циљ:јачање и истезање мишића руку и раменог појаса

2.Почетни став:спојени,узручити

Опис вежбе:бочни кругови

Дозирање: 4 пута 2

Циљ:јачање и истезање руку и раменог појаса

3.Почетни став:раскорачни,узручити

Опис вежбе:дубоки предклон трумпом,усклон

Дозирање:8 пута

Циљ:Јачање трбушних мишића и истезање леђних мишића и мишића ногу

4.Почетни став:спојени,предручити

Опис вежбе:предножити

Дозирање:4 пута 2

Циљ:јачање и истезање мишића ногу

5.Почетни став:спојени,одручити

Опис вежбе:Подизање полу савијене леве ноге у водоравни положај,лагано спуштање у п.с. исто и са десном ногом

Дозирање:4 пута 2

Циљ:јачање мишића надколенице и трбуха

6.Почетни став:упор клечећи

Опис вежбе:руке опружене,подизање леве опружене ноге до водоравног положаја,издржај на моменат,глава у продужетку кичменог стуба,поглед напред,лагано спуштење ноге и промена,исто и са десном ногом.

Дозирање:4 пута 2

Циљ:јачање мишића ногу и леђних мишића

7.Почетни положај:сед разножно,узручити

Опис вежбе:предклон трупом,усклон

Дозирање:8 пута

Циљ:јачање трбушних мишића и истезање леђних мишића и мишића ногу

8.Почетни став:спојени,предручити

Опис вежбе:чучањ

Дозирање:8 пута

Циљ:јачање мишића ногу

Главни део(16 мин.)

Садржај:"Пљескавица-Ја посејох лубенице".

Ја посејох лубенице покрај воде Студенице,

Сено,слама,сено,слама,зоб,зоб,зоб,зоб,зоб,зоб!

Навади се сека Дора,па однесе троја кола.

(Сено,слама...реф.)

Ја ухватих сека Дору,одведох је своме двору.

(Сено,слама...реф.)

Отворено а може бити и затворено коло.Такт 2/4.Држање бочно доле за руке.Смер кретања обрнут кретању казаљке на сату.У првом делу игре заступљени су кораци с' привлачењем,а у другом поред њих,топути и пљесак рукама.Играчка целина садржи 16 и 2/4 тактова.

Опис игре:Деца играју коло у десно,четворотактна фаза и у лево,следећа четворотактна фаза.Затим у месту дижу леву и десну ногу наизменично,једну преко друге,четири пута,па у месту лупкају ногом наизменично левом и десном са задржавањем,три пута.

Завршни део активности

Садржај:покретна игра "Мачка и мишеви"

Трајање:8 мин.

Опис игре:Дете које глуми мачку налази се у својој кућици,док се остала деца у средини сале(делу сале који је одређен за кретање).Деци која се крећу ћу говорити на који начин то да раде,да ходају на прстима,петатама,четвороношке,поскоци...На мој знак мачка крене да лови миша тј. Дете треба да ухвати неко друго дете,док деца која глуме мишеве трче назад,у своје кућице,али са тим да дете које глуми машку не сме да прелази у део где се налазе обручи.Дете које је ухваћено преузима улогу мачке.

Напомена:У једном делу сале налази се струњача која представља кућицу за мачке а у другом делу су обручи који су кућице за мишеве,у средини сале је простор у ком се деца крећу.Бројалицом ћу одредити које ће дете бити мачка.

ВИСОКА ШКОЛА
ТРУКОВНИХ СТУДИЈА
ЗА ОБРАЗОВАЊЕ
ВАСПИТАЧА У
КИКИНДИ
Кикинда

549

2010 год.

2016
школајно

садржај

ЗАПИСНИК О ПОЛАГАЊУ СПЕЦИЈАЛИСТИЧКОГ РАДА

СМЕР: струковни васпитач - специјалиста



Висока школа струковних
студија за образовање
васпитача у Кикинди

Кикинда, Светосавска 57; тел: 0230/34-250, тел/факс: 0230/22-423; e-mail: vsov@businter.net; www.vaspitacka.edu.rs

ЗАПИСНИК О ПОЛАГАЊУ СПЕЦИЈАЛИСТИЧКОГ РАДА

СМЕР: струковни васпитач -специјалиста

Бажућ Биљана

презиме и име студента

7171

број досијеа студента

1.

Зелић
презиме и име председника испитне комисије

2.

А. Милић
презиме и име члана испитне комисије

3.

Мисир
презиме и име члана испитне комисије

НАЗИВ ПРЕДМЕТА:Антипомоћнички развој предшколског
дејства**МЕНТОР:**

Милић др Зоран

НАЗИВ ТЕМЕ СПЕЦИЈАЛИСТИЧКОГ РАДА:Утицај фолклорних игара на развој
координације код деце предшколског
узрасла**ДАТУМ И ЧАС ОДРЖАВАЊА СПЕЦИЈАЛИСТИЧКОГ ИСПИТА:**05. 07. 2016. у 12⁰⁰**ОЦЕНА:**Оцена рада: ПоложителноОцена одбране: ПоложителноОпшта оцена: Положително**НАПОМЕНА:**Студент Бачић Ђ. Билана рођен-а године
у Србодрану. ВШССОВ у Кикинди први пут уписао-ла
школске 2015. | 2016. године. Просечна оцена током студија 1.
презиме и име председника испитне комисије2.
презиме и име члана испитне комисије3.
презиме и име члана испитне комисијеУ Кикинди, 05.07. 2016. године



Висока школа струковних
студија за образовање
васпитача у Кикинди

Кикинди, Светосавска 57; тел: 0230/439-250, тел/факс: 0230/422-423; e-mail: vsssovki@vaspitacka.edu.rs; www.vaspitacka.edu.rs

Број: 28-1

Датум: 09. 06. 2022. године

Жељко Богојевић
Главни и одговорни уредник
портала www.bezcenzure.info
21215 Турија, Миладина Јоцића бр.56

ПРЕДМЕТ: Поступање по захтеву за слободан приступ информацијама од јавног значаја

Поштовани,

У вези са Вашим захтевом за слободан приступ информацијама од јавног значаја од 04.02.2022. године, којим се од Високе школе струковних студија за образовање васпитача у Кикинди, тражи достављање фотокопије завршног рада Биљане Бајић из Србобрана, као и фотокопије Записника са одбране завршног рада, те решења повереника 071-01-960/2022-03 од 27.05.2022. године, којим се налаже Школи да поступи, односно одлучи по Вашем захтеву, достављамо Вам следеће :

- 1) фотокопију завршног рада Биљане Бајић из Србобрана;
- 2) фотокопију Записника са одбране завршног рада.

С поштовањем,

Директор



Др Ангела Месарош Живков,
проф.струк.студ.

Доставити:

- 1) Наслову
- 2) Архиви